

8. lecke: a közös költségvetés

Tartalomjegyzék

1	A költségvetés története	2
1.1	A költségvetés keretei és mozgástere	3
2	A közös költségvetés elvei	4
3	Az éves költségvetés.....	5
3.1	A költségvetési eljárás	5
3.2	A költségvetés bevételei.....	6
3.3	A költségvetés kiadásai.....	7
3.4	A költségvetéssel kapcsolatban felvetett problémák.....	10
	Irodalom.....	11

Az olvasólecke ajánlott feldolgozási ideje: 15-20 perc

További információk:

http://ec.europa.eu/budget/index_en.cfm

https://europa.eu/european-union/about-eu/money/expenditure_hu

Az Európai Uniónak **önálló költségvetése** van. Ez azt jelenti, hogy az Unió feladatai ellátásához szükséges pénzt rendszeres, előre meghatározott hozzájárulások fedezik, a kiadásokat évente részletes pénzügyi tervbe foglalják, amelyet speciális uniós döntéshozatal keretében hagynak jóvá. Az Unió éves költségvetése ma már meghaladja a 120 milliárd eurót, ami az összes tagállami **GNI mintegy 1%-ának** felel meg.

A költségvetést azért érdemes tanulmányozni, mert tartalma – hogy mire mennyit költ, és hogy milyen forrásokból fedezi a kiadásokat – sokat elárul az Unióról mint a gazdasági-társadalmi folyamatok szereplőjéről. A költségvetés tartalmából kitűnhet, hogy az Unió mennyivel **több, mint egy közös piac**, mennyit haladt előre az úgynevezett pozitív integráció. A költségvetés formája – az elkészítés, az elfogadás, a végrehajtás és az ellenőrzés rendje – az Unió politikai és jogi jellegzetességeire mutat rá nagy pontossággal. A „**kvázi föderatív**” Európai Uniót vizionálók megláthatják, hogyan áll az „**államok feletti állam**” **közjavakat biztosító, erőforrás-újraelosztó és jövedelem-kiegyenlítő** funkciónak kibontakozása.

1 A költségvetés története

A költségvetés története azoknak a harcoknak a történeteként is olvasható, amelynek során az integráció egyre újabb és újabb területeken követel magának önálló mozgásteret (pénzt), a tagállamok pedig (ahonnt a pénz végül származik) gyakran berzenkednek ettől. A tagállamok némelyike igazságtalannak tartja a költségvetéshez történő hozzájárulás és az abból való részesedése mértékét, s azért küzd, hogy ezek számára kedvezőbben alakuljanak. A költségvetési eljárás során az uniós szervek vetélkednek a több beleszólásért.

Az integrációs szervezet első húsz éve során alakultak ki a **fő kiadási kategóriák**. **1962-ben** jött létre a mezőgazdasági politikával együtt, mintegy annak pénztáráként a **Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap**. A már az 1957-es Római Szerződésben is szereplő **Európai Szociális Alapnak 1971-től** nőtt meg a jelentősége. Az **Európai Regionális Fejlesztési Alap 1975-ben** született meg. (Nyomban tegyük hozzá, hogy ezek az alapok, **nem igazi pénzalapok**, tehát nincs önálló bevételük, forrásuk az általános költségvetés valamennyi forrása.) Az **1990-es évek** fejleménye volt a **külső támogatások kifejezetté válása** (de itt is nyomban tegyük hozzá, hogy a fejlődő országok támogatására létrehozott Európai Fejlesztési Alap valódi költségvetésiesítésére máig nem került sor), 2000-től az előcsatlakozási támogatások jelentettek új típusú kiadásokat.

A költségvetés **bevételei oldalát** tekintve azt láthatjuk, hogy a **1958-tól 1970-ig** a tagállamoknak az alapító szerződésekben **rögzített százalékos arányok szerint hozzájárulása** fedezte a kiadásokat. A rendszer jól működött, a tagállamok rendben teljesítették gyorsan növekvő kötelezettségeiket. Már a Római Szerződés előirányozta azonban a tagállami hozzájárulások **közösségi saját forrásokkal** (Community own resources) történő felváltását. A konkrét döntés – a Tanács 1970. április 21-i határozata – nem született könnyen. A határozat értelmében a **vámok, a mezőgazdasági lefölözések, a tagállamok egységes alapon számított hozzáadott érték adójának** (HÉA, value added tax, VAT) **1%-a a Közösség saját forrása**. Később a források elégtelensége miatt a HÉA-ráta felemelésére, majd egy **új saját forrás**, az úgynevezett **GNP-forrás** (ma ennek a GNI alapú forrás felel meg) bevezetésére került sor. Megjegyezzük, hogy a saját források rendszere – bár emlékeztet a nemzetgazdaságokban megtalálható adókhöz, mégsem feleltethető meg teljesen annak. Az Uniónak **nincs önálló adókiivetési joga**. A befizetésekről valójában a tagállamok döntenek. A befizetések nem jelennek meg önállóan az adófizetők számára, **nincs „uniós adó”** (talán a vámok tekinthetők ilyennek), a befizetéseket a tagállamok teljesítik.

A költségvetési eljárást illetően elmondható, hogy a Római Szerződés a költségvetés elfogadását a Tanács hatáskörébe utalta. Az 1975-ös Brüsszeli Szerződés fontos szerepet juttatott a Parlamentnek. A Lisszaboni (Reform) Szerződésig az úgynevezett kötelező kiadások tekintetében a Tanács, a nem kötelező kiadások tekintetében a Parlament mondta ki

a végső szót. 2009-től az éves költségvetést **egységesen** a Bizottság tervezete alapján a **Tanács és az Európai Parlament együttesen** fogadják el.

Az **1970-es években a költségvetés elhúzódó válságba került**. Komoly hatásköri nézeteltérésekre került sor a Tanács és a Parlament között, a rendelkezésre álló források egyre kevésbé tudták fedezni a gyorsan növekvő – mindenekelőtt mezőgazdasági – kiadásokat. Éles vitát váltott ki az **Egyesült Királyság különleges helyzete**, amely annak ellenére, hogy (Spanyolország és Portugália belépése előtt) egy főre jutó GNP-je alacsonyabb volt a közösségi átlagnál, mégis nettó hozzájárulója volt a költségvetésnek. Ennek oka az volt, hogy a kiadások túlnyomó részét kitevő mezőgazdasági támogatásokból viszonylag kis mezőgazdasága csak keveset tudott „kiszívni”, míg a hozzáadott érték adóalapja a GDP-hez viszonyítva magas volt. A probléma orvoslására fáradtságos munkával kidolgozott, az Egyesült Királyságnak **visszatérítést** biztosító megállapodások születtek 1974-ben, 1979-ben, majd az **1984-es Fontainebleau-i Csúcson**. Ez utóbbin a bevételek növeléséről is sikerült megállapodni. A HÉA alapú forrás felső határát 1%-ról 1,4%-ra emelték. Kísérletet tettek a mezőgazdasági kiadások megfékezésére is. Minthogy a megállapodás rövid életűnek bizonyult, 1987-ben újabb átfogó vita bontakozott ki. Ez vezetett az első **Delors-csomag** 1988-as elfogadásához. Ennek értelmében az **1988-1992-es évekre számokban is rögzített prioritásokat állapítottak meg** (például a Strukturális Alapok kiadásainak megkészszerzése), hatékonyabb fűket építettek be a mezőgazdasági kiadások megfékezésére (ezek nem haladhatják meg a közösségi GNP növekedésének 74%-át). Egy **intézményközi megállapodás** (Interinstitutional Agreement) keretében a költségvetés kialakításáért felelő három intézmény – a Tanács, az Európai Parlament és a Bizottság – **költségvetési keretet** (financial perspective) is elfogadott, amely az egyes nagy kiadás-csoportok felső határát rögzített az 1988-1992-es időszak egyes éveire vonatkozóan, elkerülendő a költségvetési viták parttalanú válását mindenekelőtt a Tanács és a Parlament között. A **többéves pénzügyi keret** elfogadása gyakorlattá vált, amely gyakorlatot a Lisszaboni Szerződés alapszerződésbefoglalással szentesített.

1.1 A költségvetés keretei és mozgástere

Bár az 1988-as megállapodás lejártával újabb átfogó vita bontakozott ki a költségvetés jövőjéről, a Bizottság most is elkészített egy új koncepciót (**második Delors-csomag**), a tagállamok az 1992. decemberi **Edinburghi Csúcson** nem járultak hozzá a költségvetést (és egyesek hozzájárulásait) érzékelhetően növelő elképzelések megvalósításához. A **kiadások** (és így a bevételek) **felső határát a tagállamok GNP-jének 1,27%-ában állapították meg** (a javasolt 1,37% helyett).

A 2014-2020-ig terjedő időszakban némi módosítással ugyan, de tartották magukat a korábbi keretekhez. A többéves pénzügyi keretterv a kiadások és a bevételek mellett tartalmazza azokat a “plafon” értékeket is, melyeken túl a 2014-2020-as periódusban a hat területen nem “nyújtózkodhat” az EU. Kétféle ilyen határérték van. Az egyik a **kiadási tételek éves maximalizálása**. Ez azt jelenti, hogy nem kell mindet elkölteni, van lehetőség a görgetésre, de a megadott kereten túl költekezni nincs lehetőség.

A másik a **teljes éves keret** meghatározása. Ennek tényleges értéke 2002 óta az EU GNI-ban mért teljesítménye alapján kerül kiszámításra. Akkor még 1,24%-ban határozták meg a felső határt, mely szinte „misztikus jelentőségre tett szert” (Kengyel Ákos kifejezése), a 2007-2013-ig tartó középtávú pénzügyi keretről 2006 májusában kötött megállapodás is ehhez igazodott. **(Ezt a költségvetési plafont nem szabad összetéveszteni a tagállamokat terhelő, GNI százalékában meghatározott hozzájárulással!)** Ezt évente a legfrissebb adatok alapján számítják újra ki. Mára annyiban módosult, hogy a **teljes uniós GNI 1,20%-a** lehet a közös költségvetés összes éves kiadása maximum. Ezt körülbelül 340 Euró/fő hozzájárulásként lehetne értelmezni.

Jól látszik azonban a költségvetés hosszú távú tendenciájának vizsgálatakor, hogy a keretet nem használják ki és az 1995 és 2000-es évekre jellemző csúcsot követően 1% körül látszik „beállni” a költségvetés kiadási oldala, az 1,24%-os kerethez képest.

2 A közös költségvetés elvei

Az Unió költségvetési gazdálkodása az **éves költségvetés elvét** követi. Ez azt jelenti, hogy a költségvetési előirányzatokat egy évre tervezik, és egy év kiadásait kell fedezniük. A költségvetési év megegyezik a naptári évvel. A pénzügyi tervezést a tervezők és a költelezők számára is megkönnyíti a **többéves pénzügyi keret**, amely **határokat szab** az éves költségvetéseknek.

Az Unió költségvetése **egyensúlyi költségvetés**, tehát nem tervezhető sem hiány, sem többlet. Ennek az elvnek a betartása magától értetődően megfosztja az Uniót attól a lehetőségtől, hogy adott esetben költségvetési deficit (többlet) kialakulásával járó makrogazdasági beavatkozást hajtson végre.

A költségvetés a **bruttó elszámolás elve** alapján áll, tehát a bevételeket és a kiadásokat teljes összegükben, beszámítás nélküli kell felvenni a költségvetésbe. Az előirányzatokat részletesen, rendeltetésük és jogi alapjuk feltüntetésével kell szerepeltetni, illetve jóváhagyni.

A **népképviselői elv** érvényesülése a Lisszaboni Szerződés nyomán teljesedett ki azzal, hogy az Európai Parlament immár mind a bevételek, mind a kiadások terén egyenjogú partnerévé vált a tagállamok kormányainak képviselőit magába foglaló Miniszteri Tanácsnak.

Az éves költségvetések a **többéves pénzügyi keretbe** illeszkednek. Ez egyrészt azt jelenti, hogy az éves költségvetések **nagy kiadási csoportjai** nem haladhatják meg a többéves pénzügyi keretben rögzített összeget, másrészt azt, hogy a költségvetésbe bevonható bevételek (**saját források**) tagállamok bruttó nemzeti jövedelmében kifejezett arányának **felső határát sem** léphetik túl.

A többéves pénzügyi keret elfogadásának 1988 óta követett gyakorlatát a Lisszaboni Szerződés kötelező szabályokba foglalta. Ennek megfelelően a Tanács az Európai Parlament tagjai többségének egyetértésével, egyhangúlag **rendeletben** határozza meg a többéves pénzügyi keretet. A Bizottságnak, a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az új – **legalább ötéves időszakra** szóló – költségvetési keret elfogadására irányuló eljárásban minden szükséges intézkedést meg kell tenni az elfogadás megkönnyítése érdekében.

Ezek a szabályok azonban csak a jogi keretét adják meg azoknak a tagállamok kormányai között, az intézmények közbejöttével lefolytatott **kemény alkudozásoknak**, amelyek során megszületnek a tényleges számok. Ezen alkukban nagy jelentősége van annak, hogy mely tagállamok járulnak hozzá többel, mint amennyivel részesednek (**nettó hozzájárulók**), illetve melyek azok, akik a közös költségvetés „haszonélvezői” (**nettó részesedők**). Németország, Ausztria, Hollandia, Svédország, az Egyesült Királyság vállalja a legnagyobb terhet, és a legkevésbé fejlett tagországok – Görögország, Portugália, Spanyolország és az új tagállamok – a jelentős nettó kedvezményezettek.

Ezeken kívül még négy további elvet is megemlíthetünk. Az első az **externalitás**, mely szerint az egyes tevékenységek költségei és bevételei egyidejűleg különböző tagállamokban jelenhetnek meg, ami maga után vonhatja a kompenzáció igényét.

Az **oszthatatlanság** elve alapján bizonyos tevékenységek finanszírozása méretgazdaságossági okokból nem osztható szét a tagállamok között, ezért közösségi szinten kell megvalósítani. Ez némileg egybecseng a fordítottan működő **szubszidiaritás** elvével, mely szerint egy adott kérdést vagy feladattal járó kiadást, ha a magasabb szinten való kezeléssel nagyobb előny nem származik, akkor a lehető legalacsonyabb szinten kell finanszírozni. És végül a **kohézió** elve adja meg az egész költségvetés és az ily módon lebonyolított redisztribúció alapját. Eszerint ugyanis minden tagállam polgára számára

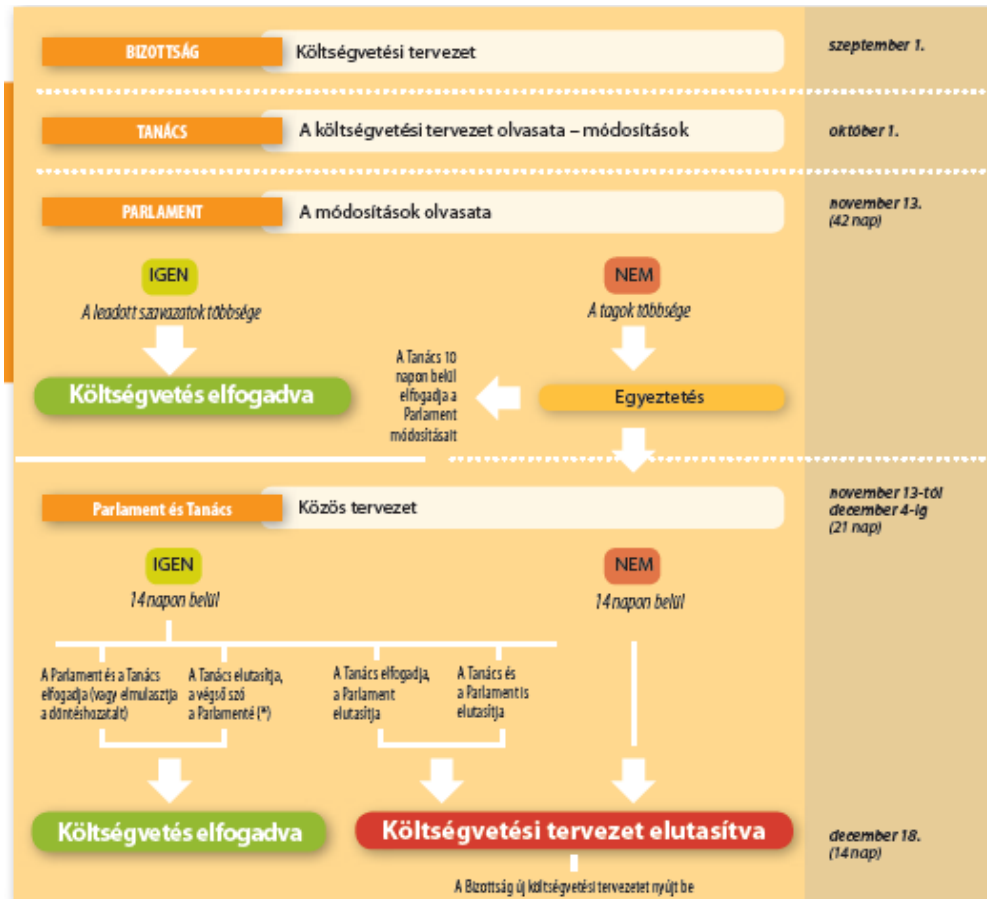
biztosítani kell a szolgáltatások, jólét és fejlődés minimumát, ami jövedelemtranszfereket igényel a gazdagabb országokból a szegényebbek felé.

3 Az éves költségvetés

3.1 A költségvetési eljárás

A költségvetés egy olyan pénzalapként is felfogható, amelybe bevételek áramlanak, amelyek kiadásokat finanszíroznak. A széles értelemben vett költségvetési eljáráshoz tehát hozzátartozik a bevételek jóváhagyásának rendje is, továbbá a bevételek beszedésének, a kiadások teljesítésnek rendje, valamint a költségvetési ellenőrzés is. Az Unióban a költségvetés bevételeiről nem uniós adók gondoskodnak. A tagállamok kormányainak képviselői a Tanácsban egyhangúlag állapodnak meg azokról a hozzájárulásokról, amelyek a költségvetés kiadásait hivatottak fedezni. Ezt a határozat formában született megállapodást a tagállamok alkotmányos rendjüknek megfelelően megerősítik.

Az éves költségvetés – bevételek és kiadások – **tervezetét** az egyes intézmények javaslatait figyelembe véve a **Bizottság** készíti el. A költségvetés **elfogadása** az **Európai Parlament és a Tanács** hatásköre. A két intézmény több fordulóban törekszik egyetértésre jutni a kiadási előirányzatokról. Amennyiben a Tanács és a Parlament álláspontja nem egyezik, úgy lehetőség van úgynevezett **egyeztetőbizottság** összehívására. Az egyeztetőbizottság a Tanács tagjaiból vagy képviselőiből és az Európai Parlament azonos számú képviselőjéből áll, és az a feladata, hogy mindkét intézmény számára elfogadható közös szövegtervezetről állapodjon meg, amelyet azután még a teljes testületeknek is jóvá kell hagyni. Ha ez nem sikerül, a Bizottságnak új tervezetet kell készíteni

1. ábra. A költségvetési eljárás

(*) Azaz a Parlament elfogadja a közös szöveget, majd a Tanács általi elutasítást követő 14 napon belül (a tagok többségével és a leadott szavazatok 3/5-ével) az első olvasatban szereplő minden vagy néhány módosításának megerősítéséről határoz.

Forrás: Európai Bizottság (2010) 10. o.

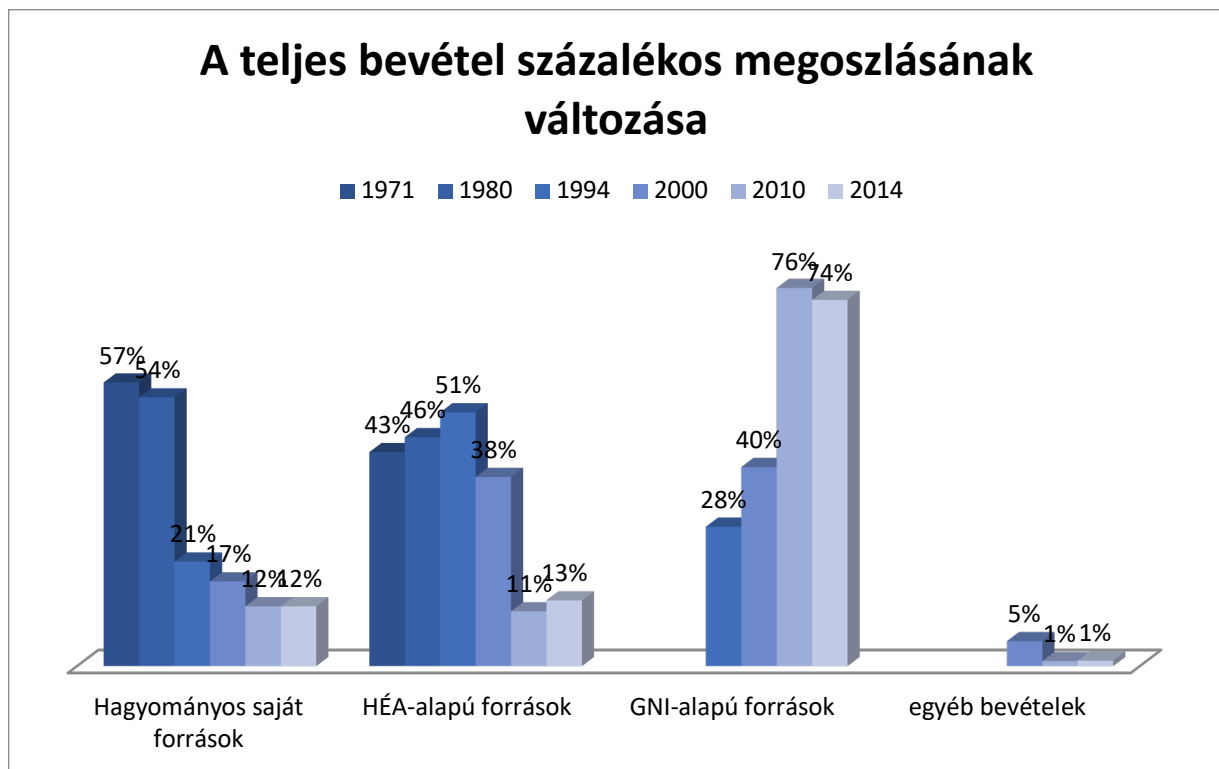
3.2 A költségvetés bevételei

Az Unió költségvetését úgynevezett saját forrásokból (own resources) finanszírozzák.

- A bevételek között szerepelnek mindenképp a **vámok**. A vámuniók esetében a vámbevételek közösségiesítése logikusnak tűnik, hiszen nem volna méltányos, hogy az Unióba lépéskor megfizetendő vám a belépés helye szerinti államnál maradjon, hiszen az áru az Unióban szabadon mozoghat, tényleges importőre gyakran más tagállamban van. A tagállamok az általuk beszedett vámbevételek 25%-át a **beszedés költsége** címén megtartják. Ennek összege 2015-ben 18.730,4 millió Euró volt.

- A **hozzáadott érték adó alapú** tagállami befizetéseket a tagállamok hozzáadott érték adójuk (általános forgalmi adó) egységesen meghatározott hányadának (a korábbi 1% helyett ma már 0,3%) megfelelően teljesítik. (2015-ben ez összesen 18.087,0 millió Euró volt.)

- A **GNI alapú forrás** úgynevezett **egyenlegező tétel**, tehát a többi bevételből nem fedezett kiadásokat ez hivatott finanszírozni. A **2015-ös költségvetésben** ez a bevételi forrás a teljes bevételi oldalnak majd 70%-át adta és a tagállamok összes bruttó nemzeti jövedelmének (**GNI**) **0,69%-a** volt. Abszolút összegben ez 100.967,4 millió Euró volt.

2. ábra. Az EU költségvetés saját bevételei
Forrás: European Commission (2013) alapján saját szerkesztés

Ezek aránya a költségvetés bevételi oldalán évről évre változhat, de az utóbbi években tipikusan a GNI-alapú tagállami hozzájárulás 70% körül járul hozzá a bevételi oldalhoz, a tradicionális saját források kb. 12%-át teszik ki, míg a HÉA-alapú forrás 10% körüli részt tesz ki a teljes bevételi oldalon. A fennmaradó rész egyéb kisebb forrásból, előző évben fel nem használt keretből, büntetésekből adódhat.

A **2015-ös költségvetés** teljes kiadási tétele (145.243,2 millió Euró) a tagállamok bruttó nemzeti jövedelme (**GNI=14.621.241,5 millió Euró 2015-ben**) **0,993%-ának** felel meg (ami tehát a GNI alapú forráson felül a másik két bevételi forrást is magában foglalja).

3.3 A költségvetés kiadásai

Az egyes kiadási célcsoportokban előirányzott összegek a következő részcélokat finanszírozzák (példaként a 2017. évi költségvetés adatait közöljük):

A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó Többéves Pénzügyi Keretterv 963,5 milliárd eurót irányoz elő a hat évre a bevételek oldaláról, illetve mintegy 910 milliárd eurót a kifizetésekre. A hatéves keretterv 6 kifizetési kategóriára bontja a kiadási oldalt, melyek egyébként rimelnek a korábban már tárgyalt EU2020 stratégia célkitűzéseire is.

1. Az első az **Intelligens és inkluzív növekedés** (Smart and inclusive growth). Ezen belül további két kiadási tételt különböztetünk meg.
  - a. Az egyik a **Versenyképesség a növekedésért és foglalkoztatásért** (Competitiveness for growth and jobs). Ez magába foglalja a **kutatás is innováció** érdekében tett befektetéseket, kifizetéseket, a képzés és oktatás uniós szintű költségeit, a **transz-európai energia-, közlekedési- és telekommunikációs hálózatok kiépítésének támogatását, szociálpolitikai kiadásokat, valamint vállalkozásfejlesztési célú kiadásokat**. Itt találjuk azokra az **oktatási programokra** (Erasmus, Comenius, Leonardo, Grundtvig, Jean Monnet) szánt összegeket is, melyek célja nem az oktatás-képzés tartalmának alakításához való

hozzájárulás, hanem a hallgatók és a tanárok mobilitásának, tapasztalatcseréjének elősegítése. A Strukturális Alapokat, a foglalkoztatási és szociális ügyek finanszírozását, illetve a Kohéziós Alapot találjuk itt.

- b. A másik pedig a **Gazdasági, szociális és területi kohézió** (Economic, social and territorial cohesion), mely e legkevésbé fejlett tagállamok régióinak támogatását, minden régió versenyképességének megerősítését, és a régiók egymás közötti kapcsolatainak fejlesztését szolgáló kiadásokat tartalmazza.
2. A második kiadási fejezet a Fenntartható növekedés: természeti erőforrások (Sustainable Growth: Natural Resources). Itt kaptak helyet a közös **mezőgazdasági politika** (KAP) első pillérét képező piachoz kapcsolódó támogatások és közvetlen kifizetések és a halászati politika finanszírozása, a második pillért jelentő **vidékfejlesztési politika** támogatása, továbbá a **környezeti politikához** kapcsolódó kiadások.
3. A **Biztonság és állampolgárság** nevet viselő kiadási tételhez három terület tartozik: A **belügyi és igazságügyi** együttműködés, a **fogyasztóvédelmi** politika, továbbá az **információs és kulturális** politika.
4. **Globális Európa** (Global Europe) alatt találhatjuk az új tagállamok csatlakozását elősegítő támogatásokat (**Új Előcsatlakozási Eszköz**), az Unió szomszédságpolitikáját támogató kifizetéseket (**Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz**), továbbá a fejlődő országokat támogató **Fejlesztési Együttműködési Eszköz**, a humanitárius segélyezésre és válságkezelésre fordítható összegeket foglalják magukba. Az Európai Fejlesztési Alap (European Development Fund EDF) kivételt képez és nem jelenik meg ebben a tételben, mert ennek akcióit a tagállamok közvetlen hozzájárulásaiból finanszíroznak.
5. **Az Adminisztrációs/Igazgatási** kiadások az összes olyan kiadást tartalmazzák, melyek az EU intézményeinek működtetése során merülnek fel. Az Unió intézményei és szervei összesen mintegy **40 000 főt** foglalkoztatnak. Ennek körülbelül felét adják a Bizottság hivatali apparátusának munkatársai. A szervezet működési kiadásait a **23 hivatalos uniós nyelv** használata (fordítási, illetve tolmácsolási költségek) is számottevően emeli. Illetve ebbe a tételbe tartoznak a kiutalt nyugdíjak és a saját fenntartású iskolák költségei is.
6. Az utolsó tétel az ún. **kompenzáció**. Ez Horvátország csatlakozása miatt bevezetett eszköz, mely biztosítja, hogy a kezdeti időszakban ne fordulhasson elő, hogy nettó befizetője legyen az uniós költségvetésnek.

A költségvetés végrehajtásáért a **Bizottság** viseli az általános, illetve politikai **felelősséget**. A végrehajtás a valóságban nem valósulhatna meg a tagállami szervei közreműködése nélkül (gondoljunk a mezőgazdasági támogatások kifizetésére, vagy a Strukturális Alapok felhasználásához kapcsolódó pályázatok illetve projektek lebonyolításában játszott meghatározó szerepükre).

A költségvetés bevételeinek és kiadásainak külső **ellenőrzése** mindenekelőtt a **Számvevőszék** feladata. A Számvevőszék ellenőrzési feladatai ellátása során együttműködik a tagállamok pénzügyi ellenőrző szerveivel. A Számvevőszék állítja ki a Bizottság költségvetési elszámolásairól a **megbízhatósági nyilatkozatot**. A Bizottságot a költségvetés végrehajtásáért viselt felelőssége alól az Európai Parlament menti fel (a zárszámadás elfogadásáról van szó).

Az Unió pénzügyeivel kapcsolatos visszaélések feltárására hivatott, nagy önállóságot élvező szerv az **Európai Csalás Elleni Hivatal** (OLAF).

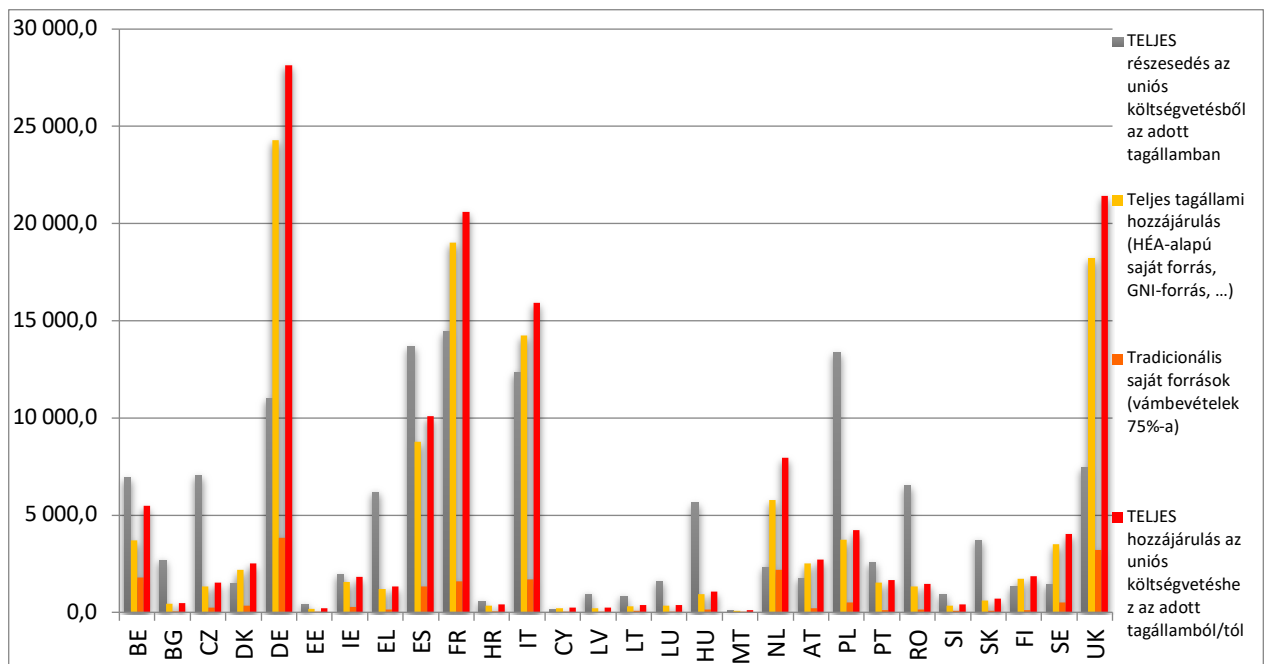
1. táblázat. A 2014-2020-as időszakra elfogadott többéves pénzügyi keret

Kötelezettségvállalások	2015	2017	Teljes
			2014-2020
1. Intelligens és inkluzív növekedés (Smart and Inclusive Growth)	68 009,2	73 512	513 563
1a: Versenyképesség a növekedésért és foglalkoztatásért (Competitiveness for growth and jobs)	16 801,9	19 925	142 130
1b: Gazdasági, szociális és területi kohézió (Economic, social and territorial cohesion)	51 207,3	53 587	371 433
2. Fenntartható Növekedés: természeti erőforrások (Sustainable Growth: Natural Resources)	58 065,5	60 191	420 034
Ebből: piaci alapú és közvetlen kifizetések (of which: Market related expenditure and direct payments)	44 939,6	44 146	308 734
3. Biztonság és állampolgárság (Security and citizenship)	2 018,5	2 578	17 725
4. Globális Európa (Global Europe)	7884,4	9 432	66 262
5. Adminisztráció (Administration)	8977,6	9 918	69 584
ebből az intézmények fenntartásának költségei (of which: Administrative expenditure of the institutions)		8 007	56 224
6. Kompenzáció (Compensations)	0	0	29
ÖSSZES KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS (TOTAL COMMITMENT APPROPRIATIONS)		155 631	1 087 197
a GNI százalékában (as a percentage of GNI)		1,04%	1,03%
TELJES KIFIZETÉS (TOTAL PAYMENT APPROPRIATIONS)	145 243,2	142 906	1 026 287
a GNI százalékában (as a percentage of GNI)	0,993%	0,95%	0,98%
Fennmaradó mozgástér (Margin available)		0,28%	0,24%
A saját források plafonja a GNI százalékában (Own Resources Ceiling as a percentage of GNI)		1,23%	1,22%
Bruttó Nemzeti Jövedelem (Gross National Income, GNI)	14 621 241,5		

Az értékek millió Euróban vannak megadva.

Forrás: Az Európai Unió hivatalos honlapja http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm

3. ábra: Tagállamok részesedése és hozzájárulása a költségvetéshez

Forrás: Az Európai Unió hivatalos honlapja alapján saját szerkesztés
http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm

3.4 A költségvetéssel kapcsolatban felvetett problémák

Az Unió költségvetésének mérete, struktúrája és működése egyaránt súlyos bírálatok tárgya. A kritikusok többek között azt állítják, hogy

- az Unió költségvetése nem képes makroökonómiai szabályozó funkció betöltésére (egyensúlyi költségvetés elve);
- méreténél fogva számos politika esetében kiadásai nem érik el az érdemi változashoz szükséges kritikus nagyságot (kutatás-fejlesztés, energia-politika, oktatás);
- a költségvetéssel kapcsolatos visszaélések (egyes becslések a főösszeg több mint tíz százalékaról szólnak);
- túlságosan nagy terhet jelentenek az adófizetőknek,
- a végrehajtás túlságosan hosszadalmas, felesleges bürokratikus teherrel jár.

Az is több évtizede hallható kritika, hogy a közös agrárpolitika indokolatlanul nagy hányadát köti le a költségvetésnek, miközben a **versenyképességet javító kiadásokra nem** jut elég.

A kritikusok azt is felvetik, hogy az Unió költségvetésének **nincsenek igazi saját forrásai**, a költségvetés nem a közös politikák finanszírozási szükségleteihez igazodik, hanem az egyes tagállamok nettó pozíciója alapján a nemzeti költségvetések szempontjait érvényesíteni hivatott, időről-időre lefolytatott kormányközi alkuk eredőjeként.

Irodalom

- Európai Bizottság (2010): Az Európai Unió költségvetés dióhéjban. Európai Bizottság, Brüsszel.
- Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság között a költségvetési fegyelemről és a pénzgazdálkodás hatékonyságáról és eredményességéről. Hivatalos Lap C 139, 14/06/2006 0001 – 0017. o.
- European Commission (2013): Multiannual financial framework 2014-2020 and EU budget 2014. The figures. Luxemburg.
- Farkas Beáta – Várnay Ernő (2011): Bevezetés az Európai Unió tanulmányozásába. JATEPress, Szeged.
- Iván Gábor (2007a): Bevezetés az Európai Unió költségvetésébe. Osiris Kiadó, Budapest.
- Iván Gábor (2007b): Az Európai Unió költségvetése. In: Kende Tamás - Szűcs Tamás – Jeney Petra (szerk.): Európai közjog és politika. CompLex, Budapest, 929-975. o.
- Kengyel Ákos (2008): Közös költségvetés - a politikák finanszírozása. In: Kengyel Ákos (szerk.): Az Európai Unió közös politikái. Akadémiai Kiadó, Budapest, 503-549. o.

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
KÖZGAZDÁSZ KÉPZÉS
TÁVOKTATÁSI TAGOZAT
LECKESOROZAT
COPYRIGHT © SZTE GTK 2017/2018

A LECKE TARTALMA, ILLETVE ALKOTÓ ELEMEI ELŐZETES,
ÍRÁSBELI ENGEDÉLY MELLETT HASZNÁLHATÓK FEL.

JELEN TANANYAG
A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT
AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL.
PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

